

Měsícsvit 3

Dědek

„Táák, už si pěkně lehni. Pak tě přikryjem. Táák. A teď ti budu vyprávět příběh, Kostislavy. Běsobijky, jejíž jméno mají všichni Slověni v úctě. Vždyť každý má v rodu někoho, komu zachránila život. Poslyš tedy o tom, jak skonala, abychom my Žalimští mohli žít a její čin navždy velebit. Tak tedy nastraž uši, rodičové sice míní, že jsi na to ještě malý, ale to bych se na to podíval, abys mi nerozuměl, vždyť už budeš mít skoro tři roky.

Bylo to tehdy jen pár let, kdy Krak složil zkoušku dospělosti a pojal Zorju za ženu. Byl to radostný rok plný příslibů, mnoho dědin bylo založeno na místech vyždářených lesů a stáda se rozrostla jak nikdy předtím. Svarogova přízeň naplnila sýpky až po okraj a nadcházející Hody nám daly zapomenout celoroční lopotu. Nikdo netušil, že ten rok, o Kračunu, odvede Morana s Velesem tolik Slověnů k sobě do Návy.

Úplněk před Kračunem udeřily kolem Žáru tuhé mrazy. Veles svým ledovým dechem dal zamrznout Oharu, Vultavu i Albu. Sníh navál do všech koutů a chalupy zasypal tak, že ten kdo dědinu opustil, již nikdy ji nenašel. V noci i ve dne bylo slyšet ze hvozdů praskání, to jak obří Běsi hledali vše živé k snědku, lámajíc celé stromy jak stébla trávy.“

Vnuk

„Dědo já se bojím.“

Dědek

„Neboj se. Pět nocí před Kračunem vzplála v Žalimi vatra volajíc o pomoc. Kostislava s ostatními Běsobijci ji spatřila z Žáru. Nevěděla, jestli dědinu napadli běsové z druhého břehu zamrzlé řeky či jen některý z lesních běsů překonal strach ze Svarogova ohně a vkradl se mezi chalupy. Věděla však, že dala své Slovo. I lidem v Žalimi. A tak vyjela k soutoku Ohary, Vultavy a Alby, kde ležela Žalima.

Do Žalimi dorazila den před Kračunem. Nikde nebylo pohybu, nikde nezaštěkal jediný pes. Chalupy měly propadlé střechy zaváté sněhem. Jen z jedné stoupal štiplavý kouř. Tam našla zbytky Žalimských, choulíce se u skomírajícího plamínku. Nikdo už neměl sílu ani odvahu vyjít ven pro dřevo. Muži z dědiny, kteří to zkusili, se nikdy nevrátili. A tak všichni už jen čekali odevzdaně, až oheň vyhasne a oni se budou moci vydat do Návy.

Kostislava hned poslala Běsobijce pro dřevo, aby se alespoň Kračunu všichni dožili. Sama pak posílila slábnoucí oheň žlutými lístky prvosenky a čárou ke Svarogovi. Čtyřikrát zprava obešla stavení, aby jí přinesla ochranu před nočními běsy a před dveře zapíchla dva vrbové proutky uřezané za Provody. Jakmile byla čára dokonána, postarala se o živé a vynesla ven ty Žalimské, jejichž duše již odešly do Návy. Moc dobře věděla, že mrtví by mohli oslabit kruh a lákat běsy. Zvláště pak o Kračunu, kdy jsou běsi nejsilnější.

Během ošetřování se ptala, který běs dědinu tak pohubil. Prý samotný Veles s Moranou tančil na slaměných střeších Žalimy. V závoji noci byly vidět jen jejich dlouhé pláště a slyšet ledový smích.

Když se ptala, kdo se obětoval a zapálil vatru. Odpověděli, že nikdo, že Svarog sám musel dát znamení.

Když tu starý Kaštan vzpomněl na Bogiju, mladou řezbářku o které již mluvili jako o mrtvé. Snad prý ona mohla volat o pomoc. Ze Žáru přeci jenom nebylo jasné, jestli hoří vatra z Žalimy či kousek vedle. Kostislava tedy neváhala a vydala se sama hlubokým sněhem do háje. Taková už byla. Nikdo neměl odvahu ji zastavit. Nikdo ji neřekl, že je to zbytečné. Nikdo z Běsobijců ji nenásledoval, když se vrátili s dřívím z lesa. Kračun se blížil a všichni věděli, že noční běsi budou v plné síle. Všichni mlčky čekali a poslouchali Velesův smích v korunách stromů. Všichni mysleli na Kostislavu.

Co je, co se vrtíš?“

Vnuk

„Dědo, mě se chce čůrat.“

Dědek

„No tak utíkej...“

No tak poslouchej, jak to bylo dál. Kolem půlnoci se k chalupě připlížili běsi. Chodili kol dokola a vrčeli vzteky, řvali a hrabali snažíce se překonat Kostislavin kruh. Žalimští vzývali Svaroga a doufali v moc Kostislaviných čar. Běsobijci stáli jen mlčky v tmavých stínech svírajíc své mocné zbraně. Nakonec se zakokrháním kohouta běsi odtáhli vydávající hrdelní skřeky. Ráno našli Běsobijci kruh zdupaný.

Po Kostislavě ani stopy. Běsobijci vytáhli ze stavení ty, kteří nepřežili noc a vydali se do lesa pro dříví. Starý Kaštan dal vyspravit a zpevnit střechu. Všichni věděli, že vydat se na cestu není volbou. A tak s hrůzou čekali na soumrak. Všichni vzpomínali Kostislavu a doufali, že nadcházející noc nebude na Svarze jejich poslední.

Kolem půlnoci s kvílením opět dorazili k chalupě běsi. Kruh byl překonán, jejich pařáty se zasekly do stěn a střechy. Drásali dříví, zakusovali se do kmenů a do dveří narážely bledé stíny. Plamínek v ohništi zhasínal. Tma se drala škvírami dovnitř jako černý kouř. Poslední světlo, poslední naděje umírala. Náhle se zahřmělo a s ohlušujícím prasknutím vše utichlo. Venku svítalo. Kokrhal kohout. Ti, kdo přežili poděkovali za další den bohu Dajbogovi, mladému Slunci.

Běsobijci otevřeli dveře a našli oba vrbové pruty zlomené. I tuto noc držela Kostislava ochrannou ruku nad Žalimskými. Bylo ale jasné, že další noc bude pro všechny poslední. Bez ochranných čar neměli proti běsům šanci.

A v tom ji spatřili. Mířila k nim krokem nejistým, shrbená, boříc se do hlubokého sněhu. Za sebou táhla saně a na saních dívku Bogiju a ještě něco - Žalimské dědky. Všichni ji vyběhli naproti. Zhroutila se jim přímo do náruče. Ale její návrat posílil ducha Žalimských. Nedbaje strastí a zažitých hrůz, jali se pomáhat, jak jen jim síly stačili. Vynosili mrtvé a troufli si i do lesa pro dříví.

Řezbářka Bogija byla na kost promrzlá, ale život ji ještě neopustil. Zabalili ji do nejteplejších houní a položili k ohni. Žalimské báby vybraly zbytky svých kořenek a udělaly Bogiji bylinný zábal. Všichni věřili, že Bogija bude zachráněna.

U Kostislavy si ale tak jistí nebyli. Její bledé propadlé tváře, popraskané fialové rty a rozdrásané ruce prozrazovaly, že poslední noc byla rozkročena mezi Svargou a Návou. A vypadalo to, že si stranu ještě nezvolila. Celá hořela a jen si cosi šeptala. Nebylo ji rozumět, jakoby snila s otevřenýma očima. A tak ji taky položili k ohni a provolávali Svaroga a prosili Moranu ať je shovívavá.

Jenže večer se blížil a zatímco Bogija se probírala k životu, Kostislava se stále propadala do Návy. Chmury vstoupily mezi Žalimské a Běsobijce. Běsi se blížili a s nimi Morana. Opět se běsi opřeli do stěn, bušili, křičeli, kvíleli a kleli. Pach smrti vniknul dovnitř a začal rozsévat strach. Běsobijci se začali povzbuzovat bojovými výkřiky, který se mísil s pláčem Žalimských. Bogija sebou zmítala u skomírajícího ohně a Kostislavu ovládl třas.

Nastala poslední hodina. Dveře zaskřípaly a povolily. Oheň se naposledy zachvěl a pak zhasnul. Dovnitř vběhly stíny smrti a vrhly se na Běsobijce. Lidské a nelidské zvuky se mísily. Praskání kostí, sténání, trhání živého masa, pláč. To vše se ozývalo ze všech stran.

Ženský výkřik ale najednou utnul boj. Uprostřed bojiště stála nahá žena třímajíc cosi těžkého nad hlavou. Mrtvé stíny obrátily své tváře, stejně jako přeživší Běsobijci, kteří poznali hlas Kostislavy. S hrdelním křikem vhodila žena své břímě do žhavých uhlíků. S burácením se rozhořel zelený oheň a ozářil mrtvé stíny, které okamžitě zmizely. Běsobijci spatřili Bogiju, jak se hroutí zpátky do houní. Byli překvapení, protože si skoro byli jisti, že hlas patřil Kostislavě, ale ta ležela nehnutě opodál. V ohništi hořel Žalimský dědek...

Tu noc Kostislava vydechla naposled. Stejně jako starý Kaštan a dobrá polovina Běsobijců. Z Žalimských zůstalo tuze málo. Rozžehnali se s mrtvými i dědky a vydali se na pochod směrem k Žáru. Bogija, která taky přežila, šla s nima a vzala sebou zbývající dědky. Každý večer jednoho přihodila do ohně dokud nedorazili do Grobů.

Od té doby si my, Žalimští, v den svého návratu k Žáru připomínáme umění a odvahu Kostislavy a obětujeme Svarogovi za její klidné spočinutí v Návě.

Dobře si tenhle příběh pamatuj, až budeš velký budeš ho vypravovat svým dětem a ty pak zase svým dětem a tak bude Kostislava a její činy stále žít mezi námi.“

Vnuk

„Dědó, a s jakýma běsami bojovali Běsobijci?“

Dědek

„Co vím, tak to jsou divoká zvířata, divoženky čili jezinky, které si pochutnávají na lidských očích. Víly se zlatými vlasy, či jejich příbuzné rusalky, s rusými vlasy. V lese prý žije hrozný Lešij, pán lesa. Někdy se prý vracejí i duše mrtvých, které zabloudily cestou k Řece Zapomnění, nebo se zapomněly na křižovatkách cest. Jsou to prý můry, potracenky, vlkodlaci, nebo požírači mrtvých, co vím. Strigy, které létají povětřím a meluzíny, Gorzony a Topielky, bytosti země vody. A vůbec, zeptáme se Běsobijců, až zas někdy pojedou kolem.

A teď už spi, trochu jsme to přetáhli a už mi lupe v zádech.“